

ПРОЕКТ!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА  
ЗАКОНА ЗА СПЕЦИАЛНИТЕ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

Обн., ДВ, бр. 95 от 21.10.1997 г., доп., бр. 70 от 6.08.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.,  
изм., бр. 49 от 16.06.2000 г., в сила от 16.06.2000 г., бр. 17 от 21.02.2003 г., доп., бр. 86  
от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., изм., бр. 45 от 2.06.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006  
г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г.

**В законопроекта се правят следните изменения и допълнения:**

§1. В чл. 1 се създава нова ал. 3.

**„Чл. 1, ал. 3. Забранява се събирането на информация за гражданите единствено по расов признак или етнически произход, за политически, религиозни или философски убеждения, за членство в политически партии, организации, сдружения с религиозни, философски, политически или синдикални цели, както и относно здравето или сексуалния им живот.“**

§2. В чл. 3, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

**„Чл. 3, ал. 1. Специалните разузнавателни средства се използват в случаите, когато това се налага за предотвратяване и разкриване на престъпления, свързани с терористична дейност, трафик на хора, човешки органи, наркотици, прекурсори и техните аналози, оръжие и взривни вещества, организираната престъпност и престъпления срещу реда на държавно управление и устройство по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, когато необходимите данни не могат да бъдат събрани по друг начин, въпреки че е направен опит за това.“**

§3. В чл. 12 ал. 1, т. 1 се правят следните изменения:

**„Чл. 12, ал. 1. Специалните разузнавателни средства се използват по отношение на:**  
т. 1. лица, за които са получени данни и има основание да се предполага, че подготвят, извършват или са извършили **престъпление по чл. 3, ал. 1.**“

§4. Чл. 13 придобива следната редакция:

**„Чл. 13, ал. 1. Право да искат използване на специални разузнавателни средства и да използват събраните чрез тях данни и веществени доказателствени средства съобразно тяхната компетентност имат:**

т. 1. Държавна агенция "Национална сигурност", Национална служба "Полиция", главните и областните дирекции на Национална служба "Полиция";

т. 2. службите "Военна информация" и "Военна полиция" към министъра на отбраната;

т. 3. Националната разузнавателна служба;

т. 4. Националната следствена служба, Столичната следствена служба и окръжните следствени служби;

т. 5. главният прокурор, Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура, Военноапелативната прокуратура, апелативните прокуратури, Софийската градска прокуратура, окръжните и военнокръжните прокуратури.

**Ал. 2. Органите по ал. 1 правят мотивирано искане до Председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, който единствен има правомощия да отнесе искането за разрешение до Софийски градски съд.”**

§5. В чл. 14, ал. 1, т. 1 се правят следните изменения:

„Чл. 14, ал. 1. За използване на специални разузнавателни средства се изготвя мотивирано писмено искане от съответния ръководител на органите по чл. 13, ал. 1, съдържащо:

т. 1. Пълно и изчерпателно посочване на фактите и обстоятелствата, даващи основание да се предполага, че се подготвя, извършва или е извършено **престъпление по чл. 3, ал. 1**, които налагат използването им.”

§6. Чл. 15 се изменя така:

**„Чл. 15, ал. 1. Председателят на Държавната агенция „Национална сигурност” или писмено оправомощеният от него заместник-председател предоставя искането до председателя на Софийски градски съд или упълномощения от него заместник-председател, който дава разрешение за използването на специалните разузнавателни средства.**

**Ал. 2. Органът по ал. 1 се произнася незабавно след получаване на искането, като писменото разрешение и предоставеното искане се връчват на председателя на Държавната агенция „Национална сигурност” или упълномощения от него заместник-председател.**

**Чл. 15, ал. 3 отпада.”**

§7. Чл. 16 се изменя така:

**„Чл. 16. След получаване на разрешение по чл. 15 председателят на Държавната агенция „Национална сигурност” или писмено оправомощения от него заместник-председател дава писмено разпореждане за прилагане на специалните разузнавателни средства от органа по чл. 20.”**

**§8. Чл. 17 отпада.**

**§9. Чл. 18 отпада.**

§10. Чл. 19 се изменя така:

**„Чл. 19. Председателят на Държавната агенция „Национална сигурност” или писмено упълномощеният от него заместник-председател може преди изтичане на срока да прекрати прилагането на специалните разузнавателни средства, за което се уведомява органът по чл. 15.”**

§11. В чл. 20 се правят следните изменения:

**„Чл. 20. Специалните разузнавателни средства се осигуряват и прилагат единствено от главна дирекция „Технически операции“ на Държавна агенция „Национална сигурност“.**”

§12. В чл. 22 се създава нова ал. 2, а досегашната ал. 2 става ал. 3:

**„Чл. 22, ал. 2. В случаите на чл. 22, ал. 1, т. 3 повторно искане за използване на специални разузнавателни средства по отношение на същите лица и обекти се прави, като се посочат основанията за прекратяване на използването на специални разузнавателни средства и нуждата от повторното им прилагане, подкрепена с данни за конкретното престъпление.”**

§13. В чл. 23 се правят следните изменения:

**„Органите по чл. 13, ал. 1 са длъжни да оказват съдействие и да подпомагат главна дирекция „Технически операции“ с актуални данни за самоличността на лицата и обектите, спрямо които се прилагат.”**

§14. Чл. 25, ал. 5 се изменя така:

**„Чл. 25, ал. 5. В срока на прилагането на специалните разузнавателни средства материалните носители се съхраняват в дирекцията по чл. 20, ал. 1 .”**

§15. В чл. 29, ал. 3, т. 1 и т. 2 се правят следните изменения:

**„Ал. 3. В протокола се отразяват:**

**т. 1. искането на органа по чл. 13, ал. 1 и на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ или упълномощения от него заместник-председател до Софийски градски съд;**

**т. 2. разпореждането на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ или на упълномощения от него заместник-председател;”**

§16. Чл. 30 придобива следната редакция:

**„Чл. 30, ал. 1. При получаване на резултати, извън направеното искане, отнасящи се до компетентността на други органи по чл. 13, ал. 1, се уведомява незабавно председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ или упълномощеният от него заместник-председател, който прави искане до Софийски градски съд за допълнително разрешение да бъдат използвани специалните разузнавателни средства извън първоначалното разрешение.**

**Нова ал. 2. Ако разрешение от съда не бъде дадено, техническите носители за информацията се унищожават в срока по чл. 31, ал. 3.”**

§17. В чл. 31, ал. 1 се правят изменения; създават се нови ал. 4 и ал. 5.

„Чл. 31, ал. 1. Веществените доказателствени средства се съхраняват от органите на Държавната агенция „Национална сигурност“ до образуване на досъдебното производство.

**Нова Ал. 4. В случаите на оправдателна присъда техническите средства, веществените доказателства и протоколите за тях, използвани по реда на този закон за възбуждане на наказателно преследване, се унищожават по разпореждане на съда, постановено с оправдателната присъда, в срока по чл. 31, ал. 3 от органите на съдебната власт.**

**Нова Ал. 5. В случаите на прекратяване на наказателното производство, техническите средства, веществените доказателства и протоколите за тях, използвани по реда на този закон за възбуждане на наказателното преследване, се унищожават по разпореждане на съда, пред който делото е висящо, служебно или по искане на наблюдаващия прокурор в срока по чл. 31, ал. 3.”**

**§18. Чл. 34 ал. 1 и ал. 2 се изменят; създават се нови ал. 3, ал. 4 и ал. 5.**

**„Ал. 1. Надзорът върху използването на специалните разузнавателни средства и на събраните данни се осъществява от Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред към Народното събрание служебно или по сигнал за нарушение от страна на:**

- т. 1. Народен представител;**
- т. 2. Органите по чл. 13, ал. 1;**
- т. 3. Председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“;**
- т. 4. Служители на Държавна агенция „Национална сигурност“, заети непосредствено със събиране, обработване и унищожаване на информация по реда на този закон;**
- т. 5. Омбудсмана на Република България;**
- т. 6. Граждани, обекти или свидетели на нарушения на този закон от страна на длъжностни лица.**

**Ал. 2. При осъществяване по посочените правомощия Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред изисква всички документи и материали, свързани с използването на специални разузнавателни средства и насрочва разглеждане на сигнала в заседание в двуседмичен срок от подаването му, на което може да разпитва лицата, спрямо които е насочен сигнала, други служители, които събират, съхраняват и унищожават информация, придобита чрез специални разузнавателни средства и свидетели на нарушения по този закон. Комисията се произнася в едноседмичен срок от заседанието, на което разглежда материалите и разпитва посочените лица, с квалифицирано мнозинство 2/3 от всички членове.**

**Нова Ал. 3. Ако установи извършването на административно нарушение, Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред налага глоба на виновните лица в размерите по чл. 35 и чл. 36. Актът на Комисията се изпраща на председателя на Държавната агенция „Национална сигурност“; или на упълномощен от него заместник-председател за изпълнение.**

**Нова Ал. 4. Ако установи данни за извършено престъпление, Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред предава преписката на прокуратурата за разследване.**

**Нова Ал. 5. Ако установи нарушения, които не попадат в правомощията ѝ, Комисията препраща преписката на компетентния орган.”**

§19. В чл. 35, ал. 1 се правят следните допълнения:

„Чл. 35, ал. 1. За нарушения по чл. 13, ал. 2, **чл. 14 - чл.16 включително, чл. 33** и чл. 34, ал. 2, които не съставляват престъпления, наказанието е глоба в размер от 1000 до 2500 лв.”

§20. В чл. 36 се правят следните допълнения:

„Чл. 36. При нарушения по чл. 13, ал. 2, **чл. 14 - чл.16 включително, чл. 33** и чл. 34, ал. 2 техническите средства се отнемат в полза на държавата **и се унищожават в срока по чл. 31, ал. 3.**”

**§21. Чл. 37 се отменя.**

09.04.2008 г.  
гр. София

Народни представители: Волен Сидеров и група н.п.

**М о т и в и**  
към законопроект за изменение и допълнение на  
Закона за специалните разузнавателни средства

Уредбата на Закона за специалните разузнавателни средства в сегашното ѝ състояние води до многобройни нарушения на конституционните права и свободи на гражданите и до ненужно увеличаване на броя на използваните специални разузнавателни средства без предварителна санкция на съда. Същевременно законът не гарантира ефективен контрол върху служителите на МВР и Държавна агенция „Национална сигурност“, които имат правомощия да събират, съхраняват и унищожават информация, набавена чрез специални разузнавателни средства. Освен това законът не гарантира, че ползваната от органите на досъдебното производство и съда информация, ще бъде унищожена в случаите на прекратяване на наказателното производство и при влязла в сила оправдателна присъда. Регламентирано е единствено унищожаване на техническите носители, когато не се използват за изготвяне на веществени доказателствени средства в десетдневен срок по реда на чл. 31, ал. 3.

На фона на излязлата в обществото информация за високия процент случаи на използване на специални разузнавателни средства, ниската ефективност с оглед целите за използването им, нарушаването на конституционните права и свободи на гражданите, източването на СРС-информация от компетентните дирекции към престъпния свят, става необходима спешната промяна на нормативната уредба.

Проектът предвижда стесняване на приложното поле на ЗСРС, като престъпленията, за които е допустима употребата на специални разузнавателни средства, са изрично посочени в изменения чл. 3 (много тежки престъпления срещу човешките права и държавността). Отпада възможността законът да се прилага за всяко „тежко престъпление“, т.е. такова с наказание над 5 год. лишаване от свобода.

Предвидено е искане за разрешение за използване на специални разузнавателни средства до съда да прави само председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, а компетентният съд да е само един – Софийски градски съд. В момента множество органи, посочени в чл. 13, ал. 1, могат да искат едновременно разрешение за използване на специални разузнавателни средства спрямо едно и също лице или обект. Законът за изменение и допълнение на ЗСРС предвижда специалните разузнавателни средства да се прилагат единствено от Държавна агенция „Национална сигурност“, за да се ограничи безконтролното им използване от множество органи, както е в момента.

В ЗСРС сега е уредена възможността да се иска разрешение от апелативен съд, в случай на отказ на окръжния да даде разрешение. След като веднъж е направена преценка за незаконосъобразността на искането, с което се нарушават човешки права, защитени от Конституцията и международните актове, е недопустимо повторното сезиране на съда с молба за разрешение.

Отпада и възможността да се използват специални разузнавателни средства по разпореждане на министъра на вътрешните работи или председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ без санкция на съда.

Въвежда се срок за унищожаване на информацията, събрана чрез специални разузнавателни средства в случаите на оправдателна присъда и прекратяване на наказателното производство по реда на Наказателно-процесуалния кодекс. Срокът е десетдневен, а изпълнението ще се осъществява от органите на съдебната власт или прокуратурата.

Текстовете на закона относно контрола при прилагането на специални разузнавателни средства са изцяло изменени. Въвежда се надзорна дейност,

осъществявана от Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред към Народното събрание. Комисията действа служебно или по сигнал на органи и граждани и проверява ползването на специални разузнавателни средства в съответствие със закона, разглежда документи и материали, разпитва лица и налага административни наказания при нарушения на закона, които не съставляват престъпление. Въвеждането на надзорна дейност се налага поради факта, че в момента контролът за прилагането на специални разузнавателни средства е вътрешноведомствен и се осъществява от министъра на вътрешните работи и председателя на Държавна агенция „Национална сигурност”. Това създава възможност за прикриване на множество злоупотреби и престъпления, извършвани от длъжностни лица в системата на Министерството на вътрешните работи и агенцията. Предоставянето на надзора на Народното събрание ще окаже превантивен ефект срещу закононарушенията при събирането, обработването и унищожаването на информация чрез използване на специални разузнавателни средства.

09.04.2008 г.  
гр. София

Народни представители: Волен Сидеров и група н.п.